

EKONOMI
Ekonomianalytiker
Henrik BerggrenKOMMUNSTYRELSEN
2025-09-22

Risikanalys Sverigeförhandlingen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna rapport avseende riskanalys för Sverigeförhandlingen i enlighet med bilaga 1 till tjänsteutlåtande daterat den 1 augusti 2025.

Sammanfattning

Sverigeförhandlingen tillsattes av regeringen och drev förhandlingar om principer för finansiering och utbyggnad av stambanor för höghastighetståg samt åtgärder för bostäder och ökad tillgänglighet i storstäderna med syftet att öka kollektivtrafiken, förbättra tillgängligheten och öka bostadsbyggandet. Täby kommun undertecknade i april 2017 ett ramavtal om finansiering av en utbyggd Roslagsbana samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län.

Stora infrastrukturprojekt har historiskt visat sig att ofta överskrida den ursprungliga budgeten. Inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktspflicht sker det ett kontinuerligt arbete med att analysera risker i allmänhet och för detta projekt i synnerhet. Kommunen har identifierat ett antal olika risker i detta projekt som kan medföra avvikelse i finansiering eller innehåll. Utfallet och förutsättningar redovisas i bilagd rapport *Risikanalys Sverigeförhandlingen* daterad den 1 augusti 2025.

Kommunstyrelsens utskott för stadsbyggnad, fastigheter och klimat behandlar ärendet vid sitt sammanträde den 15 september 2025.

Ärendet

Bakgrund

Sverigeförhandlingen tillsattes av regeringen och drev förhandlingar om principer för finansiering och utbyggnad av stambanor för höghastighetståg samt åtgärder för bostäder och ökad tillgänglighet i storstäderna med syftet att öka kollektivtrafiken, förbättra tillgängligheten och öka bostadsbyggandet. I den del som avser objekt i Storstockholm ingår objekt för 23 mdkr plus en riskavsättning på 2,1 mdkr

Täby kommun undertecknade den 21 april 2017 ett ramavtal om finansiering av en utbyggd Roslagsbana samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län. Befintlig Roslagsbana förlängs från Universitetet till City via Odenplan. Förlängningen blir cirka 4 km och omfattar två nya stationer vid Odenplan och T-centralen (varvid sträckan Universitetet - Östra station inte längre trafikeras). Roslagsbanans nya stationer ska ansluta till de befintliga tunnelbanestationerna vid Odenplan och T-centralen. Befintlig station Universitetet ska fortsatt användas.

Täby kommuns åtagande

Investeringen i Roslagsbanan till city beräknas till 7,1 mdkr i 2016 års prisnivå. Täby ska bidra med 836 mnkr plus en riskavsättning på maximalt 77 mnkr, sammanlagt 913 mnkr. Samtliga belopp indexeras med konsumentprisindex (KPI årsgenomsnitt).

Utöver finansieringen av kollektivtrafiken reglerar även avtalet kommunens åtaganden för bostadsförsörjningen. Täbys åtagande uppgår till 16 200 färdigställda bostäder från avtalets ingående fram till och med år 2035.

Utöver överenskommen medfinansiering (913 mnkr) åtar sig kommunen att förskottera 243 miljoner kronor av statens medfinansiering – bostadstillskott. Detta ska återbetalas av staten när kommunens åtagande är uppfyllt (senast år 2040).

Kommunfullmäktige godkände ramavtalet den 10 juni 2017, § 62.

Kommunens finansieringsmodell

Enligt kommunens tjänsteutlåtande till ärendet om ramavtalet ska finansieringen primärt ske genom så kallad medfinansieringsersättning (enligt PBL 6 kap. 40 § 2 st.).

Ersättningen tas ut inom Roslagsbanans influensområde (1 000 meter från stationslägen). Ersättningen är högre ju närmare trafikstart som avtal tecknas. Ersättningen justeras vanligtvis varje år och indexregleras med KPI. Beslut om nivå tas årligen i samband med beslut om verksamhetsplanen (budget).

Risikanalys

Stora infrastrukturprojekt har historiskt visat sig att ofta överskrida den ursprungliga budgeten. Riksrevisionen och Region Stockholms revisorer har i ett flertal rapporter granskat kostnadskontroll och styrning i den statliga och regionala investeringsverksamheten. En sammanfattning av dessa granskningar finns i bilagd rapport.

Medfinansiering enligt Sverigeförhandlingen är en av de största utgifterna i Täby kommuns historia. Inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt sker det ett kontinuerligt arbete med att analysera risker i allmänhet och för detta projekt i synnerhet. Det handlar om att beräkna sannolikheten för att olika händelser inträffar och vad de betyder finansiellt för kommunen. Kommunen har identifierat ett antal olika risker i detta projekt som kan medföra avvikelse i finansiering eller innehåll.

- Projektet blir dyrare
- Svårighet att få in tillräcklig medfinansieringsersättning
- Projektet försenas ytterligare eller avbryts
- Projektets nytta/funktion försämras

För de tre första riskerna har beräkningar gjorts avseende hur detta påverkar kommunens ekonomi. Det finns en generell risk att kommunen inte får tillbaka den förskottering man kommer att göra till staten. I grundscenariot är dock bedömningen att kommunen bostadsbyggande ligger inom räckhåll för vad det avtalats om och att bostadstillskottet kommer att återbetalas.

Syftet med denna riskanalys är att identifiera och bedöma potentiella risker och medvetandegöra om dessa. Det är viktigt att notera att alla risker som redovisas i analysen inte är sannolika att inträffa. Teoretiska antaganden och olika scenarios har använts för att illustrera olika utfall och risker. De antaganden som gjorts som underlag för riskanalysen ska inte tolkas som ställningstaganden eller bedömningar av troligt utfall.

Förutsättningar och resultat av respektive valda scenario redovisas i bilagd rapport. Jämfört med grundscenariot innebär simuleringarna ett försämrat nettoutfall mätt i 2040 års prisnivå på mellan 232 mnkr och 1 354 mnkr.

Om de ökade utgifterna lånefinansieras innebär de ökade räntekostnader uppemot 40 mnkr årligen. För att kommunens ekonomiska situation ska hållas oförändrad behöver dessa ökade räntekostnader mötas med minskade kostnader i övrigt alternativt ökade intäkter.

Ekonomiska överväganden

Rapporten i sig föranleder inga tillkommande kostnader för kommunen.

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Jenny Gibson
Samhällsutvecklingschef

Bilagor

1. Riskanalys Sverigeförhandlingen, daterad 1 augusti 2025
2. Tjänsteutlåtande till kommunstyrelsens utskott för stadsbyggnad, fastigheter och klimat, daterat den 1 augusti 2025
3. Protokollsutdrag från kommunstyrelsens utskott för stadsbyggnad, fastigheter och klimat

Expedieras

Henrik Berggren, ekonomianalytiker

Håkan Larsson, ekonomichef

Kristina Söderberg, projektsamordnare